

भूतकाल - स्म (यह वर्तमान क्रिया के साथ लगकर उसे भूतकाल की क्रिया बना देता है जैसे- 'गच्छति स्म')	विषय में - अन्तरेण (द्वितीया के साथ- 'राममन्तरेण')
मत (मना करना) - मा, मास्म, मा-अलम्	बेकार - वृथा
मर कर - प्रेत्य	वैसे - तथा
मार्फत - द्वारा	शाम - सायम्
यदि - चेत्	शायद - स्यात्, कदाचित्
यदि कहो (उत्तर देने में) - चेत्	शीघ्र ही - झटिति, सपदि, सद्यः
यदि कहो (विपरीत पक्ष की स्थापना में) - ननु	सचमुच - अद्धा
यद्यपि - यद्यपि	सब जगह - सर्वत्र
यहाँ - अत्र	साथ - सह, साकम्, सार्धम्, समम् (तृतीया के साथ जैसे - 'रामेण सह' इत्यादि)
या - वा, अथवा	सामने - पुरः, पुरतः, अग्रतः
योंही - इत्यमेव	सिचाय (छोड़कर) - ऋते (पञ्चमी के साथ जैसे- 'रामात् ऋते')
रात में - दोषा, नक्तम्	सुबह - प्रातः
लगातार - शश्वत्	सौभाग्य से - दिष्ट्या
लेकिन - किन्तु, परन्तु	हमेशा - सदा, सर्वदा
वहाँ - तत्र	हाय (खेद में) - हन्त
वरन् - अपितु	हाँ (स्वीकृति में) - आम्
बास्तब में - वस्तुतः	हे (सम्बोधन में) - भोः, हे
बाह बाह - साधु साधु	होगा (ऐसा ही-सही) - अस्तु

English synonyms of common Sanskrit usage as अव्यय

about (विषय में) अधिकृत्य, प्रति, परि, अनु (as विष्णुं प्रति, etc.)	तथास्तु
after death (मरकर) प्रेत्य	and (और) च
again and again (बार-बार) पुनः पुनः	any how (किसी प्रकार) कथमपि
alas (खेद है) हन्त	as (जैसे) यथा
a little (कुछ) ईषत्, मनाक्	as much as (जितना) यावत्
all around (चारों ओर) अभितः, परितः, विष्वक् (with acc. ग्रामम् अभितः, etc.)	assent ओम्
along with (साथ) सह, साकम्, सार्धम्, समम् (with intr. as रामेण सह)	at dawn प्रातः
also (भी) अपि	at one place (एक जगह) एकत्र
altogether (बिल्कुल) सर्वथा	at will (इच्छा भर) कामम्
always (हमेशा) सदा, सर्वदा	because (क्योंकि) यतः
amen (be it so) (ऐसा ही हो) एवमस्तु	becoming visible (प्रकट होना) प्रादुः, आविः
	beforehand (पहले) प्राक्

<i>behind</i> (पीछे) पश्चात्, पृष्ठतः	<i>how</i> (कैसे) कथम्
<i>below</i> (नीचे) अधः (with acc. वृक्षम् अधः = below the tree)	<i>however</i> (जो भी हो) यथातथा
<i>between</i> (मध्य में) अन्तरा (with acc. त्वां मां च अन्तरा हरिः = God is be- tween you and me)	<i>how many times</i> (कितनी बार) कतिधाः
<i>but</i> (लेकिन) किन्तु, परन्तु	<i>how much</i> (कितना) कियत्
<i>by all means</i> (बिल्कुल) सर्वथा	<i>if</i> (अगर) यदि, चेत्
<i>certainly</i> (निश्चय ही) नूनम्	<i>if you have to say against me that</i> (विरोधी पक्ष की स्थापना में) ननु
<i>continuously</i> (लगातार) शश्वत्	<i>if you said so then my answer is</i> (विरोधी को उत्तर देने में) चेत्
<i>day after tomorrow</i> (परसों) परश्वः	<i>in and out</i> (बाहर भीतर) अन्तर्बहिः
<i>do not</i> मा, मास्म, मा अलम्	<i>in dawn</i> (प्रातः में) उषा, प्रगे
<i>elsewhere</i> (दूसरी जगह) अन्यत्र, अपरत्र	<i>in day time</i> (दिन में) दिवा
<i>enough</i> (काफी, अब रहने दो) अलम्	<i>in front of</i> (आगे) पुरः, पुरतः, पुरस्तात्, अग्रतः
<i>even again</i> (फिर भी) भूयोऽपि, पुनरपि	<i>in future birth</i> (अगले जन्म में) परत्र
<i>even at present</i> (अब भी) अधुनापि, इदानीमपि	<i>in lieu of</i> (बदले में) स्थाने
<i>evening</i> (शाम) सायम्	<i>in reality</i> (वास्तव में) वस्तुतः
<i>everywhere</i> (जहाँ तहाँ) यत्रतत्र	<i>inside</i> (भीतर) अन्तः
<i>everywhere</i> (सब जगह) सर्वत्र	<i>instantly</i> (शीघ्र ही) क्षणितः, सपदि, सद्यः
<i>excepting</i> (सिवाय) ऋते (with abl. as रामात् ऋते....)	<i>in that way</i> (वैसे) तथा
<i>falsely</i> (झूठ) मृषा, मिथ्या	<i>in the night</i> (रात में) दोषा, नक्तम्
<i>fie</i> (shame upon) (घिक्कार है) धिक्	<i>invisibly</i> (छिपाना, छिपना) तिरः (with भू-तिरोभावः)
<i>finally</i> (आखिर में) अन्ततोगत्वा, अन्ततः	<i>in whatever way</i> (जैसे तैसे) यथा तथा
<i>for this very reason</i> (इसीलिए) अतएव	<i>let it be</i> (खैर होगा) अस्तु
<i>forcibly</i> (जबरदस्ती) प्रसह्य	<i>limited to one self</i> (आपही आप) स्वयमेव
<i>formerly</i> (पुराने समय में) प्राक्, पुरा	<i>lower and lower</i> (नीचे नीचे) अधोऽधः
<i>fortunately</i> (सौभाग्य से) दिष्ट्या	<i>may be</i> (चाहे) कामम्
<i>from another</i> (दूसरे से) परतः	<i>meanwhile</i> (तब तक) तावत्
<i>from today</i> (आज से) अद्यारभ्य, अद्यप्रभृति	<i>much</i> (बहुत) अतीव
<i>generally</i> (अक्सर) प्रायः, प्रायेण, बहुधा	<i>mutually</i> (आपस में) मिथः
<i>gradually</i> (धीरे धीरे) शनैः शनैः	<i>near to</i> (नजदीक) निकषा, समया (with acc. लंकाम् निकषा)
<i>hence</i> (इसलिये) अतः	<i>no</i> (नहीं) नो, न, नहि
<i>here</i> (यहाँ) अत्र	<i>no need of</i> (आवश्यकता नहीं) अलम्
<i>high</i> (ऊँचा) उच्चैः	<i>now</i> (इस समय) साम्प्रतम्, इदानीम्, अधुना,
<i>high and low</i> (ऊपर नीचे) उपर्यधः	

सम्प्रति, एतर्हि
obliquely (टेढ़ेपन से) साचि
oh हन्त
on both sides (दोनों ओर) उभयत्र
once (incidentally) (कभी) जातु,
 कदाचित्
once upon a time (एक-समय) एकदा
one by one (एक-एक करके) एकैकशः
oneself (personally) (खुद) स्वयम्
only in a way (यों ही) इत्यमेव
on the other hand (वरन्) अपितु
or (या) वा, अथवा
outside (बाहर) बहिः
past tense (भूतकाल) स्म (when added
 to present tense it gives the sense
 of past tense such as गच्छति स्म
 means 'went')
perhaps (शायद) स्यात्, कदाचित्
previously (पहले) प्राक्
properly (it is as it should be) (उचित
 ही है) स्थाने साम्प्रतम्
quickly (झटपट) झटिति, अञ्जसा, अद्वाय,
 सत्वरम्
really (दरअसल) यथार्थतः
really (सचमुच) अद्वा
rightly (ठीक रूप में) अञ्जसा
salute नमः (with dative as रामाय नमः
 but when used with 'कृ' it governs
 acc. as नमस्करोति देवान्)
silently (चुपचाप) तूष्णीम्
slowly (धीरे) शनैः
so that (ताकि) यथा
still (अब भी) अद्यापि
suddenly (अचानक) सहसा
that (in the beginning of noun
 clause) यत्

then (तब) तदा, तदानीम्
then (तो) तर्हि
thence from (तब से) ततः प्रभृति, तदारभ्य
there (वहाँ) तत्र
this year (इस वर्ष) ऐषमः
though यद्यपि
through (मार्फत) द्वारा
thus (ऐसे) इत्यम्
till (जब तक) यावत्
till today (आज तक) अद्यावधि
today (आज) अद्य
tomorrow (आने वाला कल) श्वः
upwards (ऊपर) उपरि, उपरिष्ठात्
useless (बेकार) वृथा
very good (बहुत अच्छा) वाढम्
vocative particle रे
vocative sign हे, भोः
well (भलीभाँति) सुष्ठु
well done well done (वाह वाह) साधुसाधु
what to say (कहना ही क्या) किमुत
when (जब) यदा
when (कब) कदा
where (कहाँ) कुत्र
wherever (जहाँ कहीं) यत्र कुत्रचित्
whether (क्या) किमु, कच्चित्
with regard to (विषय में) अन्तरेण (with
 acc. as त्वाम् अन्तरेण = with regard
 to yourself)
without (बिना) अन्तरेण (with acc. as
 राममन्तरेण = without Rama)
year before last (परसाल से पहले वर्ष)
 परारि
yes (हाँ) आम्
yesterday (बीता हुआ कल) ह्यः, गतेद्युः
yet (तो भी) तथापि